

Відображення французького національного характеру у фразеологізмах

Насер Сухейб (Йорданія), Дірі Аюд (Марокко)
Науковий керівник – ст. викладач Артёмова О.І.
ХНАДУ

Характер є об'єктом вивчення психологів протягом багатьох століть. На необхідність вивчення національного характеру вперше вказав французький лікар Азам в кінці ХІХ століття. Проблема національного характеру відображена в працях лінгвістів, які розглядають її в сполученні з дослідженням проблем національного менталітету, національної мовної картини світу і мови.

Мова людини одночасно становить частину картини світу і формує мовну картину світу, яка являє собою її етнічний компонент, що включає сукупність традицій, звичаїв, вірувань, забобонів, то, що зумовлює етнічний стереотип поведінки представників того чи іншого етносу [1, 3]

У вивченні національної самосвідомості пріоритетним напрямком визнається дослідження фразеологічної картини світу. Структурно-семантична класифікація фразеології французької мови включає: фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення і фразеологічні вирази. На підставі цього за одиницю опису приймається відтворена в готовому вигляді, цілісна за своїм значенням, стійка за складом і по структурі одиниця мови, еквівалентна слову, словосполученню і пропозицією.

Французькі фразеологічні звороти зі словом *homme* "людина" показують позитивну або негативну характеристику людини. До їх складу входять іменник + прикметник, іменник + прийменник, іменник+ прислівник

- *homme + adj* .: *homme brave* – хоробра людина, *homme (fort) serré* – скряга, скупа людина;
- *adj. + homme*: *bon homme* – добродушна людина, *brave homme* – чесна людина, *prostack*;
- *homme + de + n.*: *homme d'argent* – корисливий, любитель наживи.

Ставлення народу до різних яскравих домінуючих рис характеру людини або до здійснюваних їм вчинків виражається в закладеному в основі фразеологізму образі.

Наприклад, слово *coeur* (серце) входить до складу великої кількості фразеологізмів. Серце у французькій фразеологічній картині світу може бути представлено як предмет, який виготовлений з різних матеріалів:

- великодушна людина має серце з воску – *coeur de cire*, що характеризується м'якістю і пластичністю, з золота – *coeur d'or*;
- серце байдужої, жорстокої людини – *coeur de marbre / pierre* – зроблено з мармуру, мрамур можна охарактеризувати як твердий і холодний матеріал;
- серце безжальної людини – *coeur d'acier* – зроблено зі сталі.

Серце має своє положення в просторі:

- *avoir le coeur bien placé* – бути хоробрим, мужнім;
- *avoir le coeur mal placé* – бути боягузом.

Образ змії у французькій мовній картині світу викликає асоціації з хитрістю, підступністю, а значить *coeur de vipère* – зміїна душа.

Слово *âme* (душа), як і серце представлена як реально існуючий предмет, що володіє об'ємом, розміром, вагою і іншими фізичними характеристиками:

- *faire la grande âme* (робити з великою душею) – великодушнічать;
- серце може бути крихким: *fendre l'âme* – розбити душу;
- може бути рідким: *répandre son âme* – вилити душу.

З іншого боку душа може бути тверда як сталь, яку можна загартувати в печі: *retremper l'âme* – загартувати душу.

А якщо душа роздвоюється, то людина з подвійною душею перетворюється в лицеміра – *âme double*.

Добра людина асоціюється у французів з доброю душею: *bonne âme*; погана, нікчемна, безхарактерна, розмазня – з кашею: *âme de bouillie*.

Лексема *mouton* (баран) вживається для позначення у французькій мовній картині світу дурної, безвольної тварини, в той же час слабкої і беззахисної, співвідноситься у фразеологічній картині світу з фразеолексемсою «бездумний», «слабовільний», «сумирний», «довірливий» :

- *un mouton de Panurge* – бездумний, сліпий наслідувач;
- *suivre qn comme un mouton* – йти сліпо за ким-л.;
- *c'est un vrai mouton* – він ганчірка, слабовільна людина;
- *doux et crédule comme un mouton* – сумирний і довірливий як вівеця .

Поява деяких фразеологічних зворотів тісно пов'язане з історією французького народу. Ім'я Жак - збірне ім'я селянина в старовину:

- *faire le Jacques* (вчинити як Жак) – валяти дурня, бути слухняним;
- *Grand Jacquot* (Великий Жако) – простак.

У французькому менталітеті велике значення має провінція, в якій народилася та чи інша людина (Normand, Gascon, Bretagne). Нормандець – людина обережна, хитра, ухильна. Отже з'являються такі фразеологічні звороти: *c'est un fin Normand* – він великий хитрун, *répondre en Normand* – дати ухильну, двозначну відповідь. Гасконець – людина, що володіє красномовством, любляча похвалитися, так з'явилися такі обороти, як *agir en Gascon* – хвастатися, хвалитися, *faire la lessive de / du Gascon* – замилювати очі. *De bas Breton* – необтесаний, некультурний, тому що традиційно прийнято вважати жителів Bretagne людьми мало вихованими.

Таким чином, вивчення національного характеру через призму фразеології представляється нам невід'ємною частиною дослідження національного менталітету.

«Загальний емоційний простір людства передбачає існування загального (інваріантного) емоційного смислового поля, яке кодується і відтворюється в лексичних і фразеологічних знаках мов. Ці емотивні знаки забезпечують як внутрішнє, так і міжкультурне спілкування *homo loquens* на емоційному рівні» [3].

Література:

1. Рылов Ю.А. Аспекты языковой картины мира: итальянский и русский языки / Под ред. В.Б. Кашкин. – Воронеж, 2003. 272 с.
2. Фуллье А. Психология французского народа. – М., 1998. 377 с.
3. Шаховский В.И. Лингвистическая теория эмоций М.: Гнозис, 2008. 414 с.

Языковая ситуация в Сенегале

Ндиай Эль Хаджи Мамаду (Сенегал)

Научный руководитель – ст. преподаватель Малыхина Ю.А.

ХНАДУ

В постоянно изменяющемся мире, на фоне многочисленных политических и социальных перемен, вопросы языковой политики становятся всё более актуальными. Особый интерес вызывает изучение таких вопросов в социолингвистическом аспекте на примере франкоязычных стран африканского континента.

На сегодняшний день не существует единого толкования понятия «языковая политика». Так, Н.Б. Мечковская определяет языковую политику как все виды сознательной деятельности общества, направленной на регулирование использования языка [3; 199]. В своей книге «Языковое планирование» П. Дюмонт и Б. Море дают следующую трактовку понятию: «Языковая политика – долговременное сознательное усилие, поддерживаемое правительством, в целях изменения функций языка внутри общества для решения коммуникативных проблем» [5, 11]. В свою очередь, Н.Ф. Алефиренко под языковой политикой также понимает всю практику сознательного регулирования стихийных языковых процессов, протекающих в многонациональных и однонациональных странах [1, 60].

Для упрочнения завоёванной политической независимости молодые африканские государства поставили перед собой цель избавиться от последствий колониализма во всех сферах общественной жизни. Социально-экономические и идейно-политические преобразования повлекли за собой множество проблем, наиболее важные из которых – языковые. Выбор